

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ВАЖЛИВИЙ КРОК У НАПРЯМКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Однією з основних функцій демократичної держави є соціальна функція, яка передбачає діяльність держави, орієнтовану на розв'язання суспільних проблем, підвищення добробуту членів суспільства та забезпечення захисту економічних та соціальних прав людини. При цьому, економічна система держави є основною детермінантою розвитку громадянського суспільства та визначає характер соціально-політичної системи країни. У Конституції України зазначено, що національна економіка розвивається на основі соціально орієнтованої моделі, а отже покликана розв'язувати проблеми, які негативно впливають на матеріальний добробут членів громадянського суспільства. Серед основних соціальних проблем суспільства, що є чинниками зниження якості життя людей в Україні, слід виділити наступні: зростання інфляції, зниження реальних доходів населення та одночасне зростання цін та тарифів на харчові продукти, а також транспортні та житлові комунальні послуги, низький рівень пенсійних і соціальних виплат, ріст рівня безробіття тощо. Більшість цих проблем особливо гостро постали після воєнного нападу РФ на схід України та окупацією Криму в 2014 році, в результаті чого виник ряд негативних факторів, які вплинули як на економіку нашої держави, так і на матеріальний добробут її громадян. Ситуація суттєво погіршилась у зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ у 2022 році. Кількість людей, які відносяться до соціально вразливих і незахищених груп населення, невпинно зростає. Такі зміни мають негативні наслідки для соціально-економічної сфери та потребують впровадження якісно нових механізмів, спрямованих на посилення ефективності забезпечення соціальних потреб індивідів.

Одним з економічних інструментів розв'язання соціальних проблем суспільства є соціальне підприємництво. Це соціально орієнтована комерційна діяльність підприємств та організацій, ідея реалізації якої спрямована не на отримання прибутку, а на задоволення потреб суспільства та розв'язання глобальних соціальних та економічних проблем. Така форма ведення бізнесу відіграє неабияку роль у розвитку економіки держави, адже соціальне підприємництво забезпечує створення нових робочих місць і нових форм підприємств і зайнятості, надає можливість працевлаштування людей з обмеженими фізичними і психічними можливостями, соціально мало захищених індивідів, сприяє розвитку широкого спектра соціальних послуг, знижує навантаження на місцеві бюджети у вирішенні соціальних проблем тощо. Цей вид підприємництва розвивається еволюційно в країнах із розвинутою економікою та має на меті створення вимірюваної соціальної цінності.

В українському законодавстві не закріплено поняття «соціальне підприємництво» та регламентацію механізму його регулювання. Цей факт є причиною сповільнення процесу впровадження явища соціального підприємства у економічну систему України та, як наслідок, неефективного вирішення соціальних проблем суспільства. Проте, тенденція створення соціальних підприємств в Україні, в межах організаційно-правових форм, передбачених національним законодавством, набирає значної популярності.

За даними аналітичного звіту [1] групи експертів у галузі права, економіки та соціально-політичних наук для проекту «EU4Youth – Розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та Україні» від 2020 р. та аналізу інших аналітичних та статистичних джерел, сьогодні в Україні працюють близько 1000 підприємств, які можна віднести до соціальних. В порівнянні з попередніми аналізами даних, відслідковується зріст кількості соціальних підприємств на 82 % в період з 2014 по 2020 рік, що є наслідком прояву соціально-економічної кризи, яка виникла внаслідок політичних та геополітичних змін – військового конфлікту на Сході України, анексії Криму, появі нових категорій осіб, які потребують соціальної підтримки. Для порівняння, в Європейському Союзі функціонує понад 2 мільйони соціальних підприємств, на яких працюють майже 11 мільйонів працівників (що складає 6 % від всіх працюючих у ЄС). Лідером європейського регіону з розвитку соціального підприємництва вважається Велика Британія, де налічується близько 70 тисяч соціальних підприємств, що забезпечують працею майже мільйон британців. Їх сумарний внесок в економіку становить понад 24 млрд фунтів стерлінгів. Позитивний європейський досвід доводить ефективність впливу соціального підприємництва на соціально-економічні процеси.

Відсутність регламентації у національному законодавстві явища «соціальне підприємництво» не зупиняє сучасних українських підприємців: вони створюють прибуткові чи неприбуткові установи та організації, головною метою яких є вирішення тих чи інших соціальних проблем у суспільстві, прибуток від яких (або його частина), відповідно до установчих документів, спрямовується на виконання соціальної місії проекту. Але відсутність законодавчо закріпленої організаційно-правової форми соціального підприємництва створює ряд перешкод для його розвитку. Існує проблема щодо комплексного трактування у законодавстві сутності цього поняття, відсутності програм державної підтримки та механізму заохочення до створення підприємцями соціальних підприємств (наприклад, за рахунок компенсації витрат на оподаткування та додаткових пільг за створення робочих місць для людей з соціально незахищених груп), запровадження системи фінансування таких проектів, тощо.

Отже, тенденція розвитку соціального підприємства як у світі, так і в Україні, дає розуміння нагальної необхідності законодавчого закріплення цього поняття. Створення нової організаційно-правової форми господарювання та механізму цивільно-правового регулювання для функціонування соціальних підприємств в Україні підсилить систему

суспільно-економічних заходів, спрямованих на захист населення від соціальних ризиків. Також, на нашу думку, це сприятиме відновленню сталого розвитку України в європейському напрямку та ефективному вирішенню соціальних проблем, що виникли в результаті війни та негативно вплинули на економічну та політичну стабільність в країні.

Список використаних джерел:

1. Каменко І. Соціальне підприємництво в Україні: економіко-правовий аналіз. [Електронний ресурс] : аналітичний звіт. – 2020. – Режим доступу: <https://euneighbourseast.eu/uk/news/publications/zvit-pro-bazove-doslidzhennya-v-ramkah-proektu-eunlocking-v-ukrayini/>

Ключові слова: соціальні ризики, підприємства, суспільно-економічні заходи, зростання цін, економічна система.

Key words: social risks, enterprises, socio-economic measures, price growth, economic system.

ТКАЛИЧ МАКСИМ ОЛЕГОВИЧ

*Запорізький національний університет,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

ТОЛМАЧЕВСЬКА ЮЛІЯ ОЛЕГІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри цивільного права*

ДОГОВІР ПЕРЕВЕЗЕННЯ УЧАСНИКІВ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ – ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Вітчизняне законодавство не містить окремих вимог щодо перевезення учасників спортивних змагань-осіб з інвалідністю. Одночасно спортсмени вимогливі до умов транспортування та потребують високого рівня сервісу, а їхнє обладнання найчастіше є великогабаритним та може легко пошкодитись при транспортуванні. На деяке обладнання необхідно отримувати додатковий дозвіл на перевезення (наприклад, гвинтівки для біатлону). Іншим важливим завданням є визначення виду транспорту або їх комбінування. На різних спортивних подіях використовується як сухопутний, так водний і повітряний види транспорту. Та найважливішими вимогами є швидкість і комфорт. Крім того, для усіх учасників змагань на період перевезення та виступів є обов'язкове страхування.

Особливості фактичного виконання перевезення виникають і при проведенні спортивних подій у складних для доступу звичайного транспорту місцях, а також в складних погодних умовах. Це зумовлює додаткові проблемні питання щодо логістики. У таких випадках застосовується спеціальна техніка: починаючи від водних мотоциклів і катерів, аж до гірських витягів і, навіть, гелікоптерів.

Шамота Олександр Володимирович

Актуальні питання визначення гендерної рівності
в шлюбно-сімейних правовідносинах 547

Богомолова Валерія Сергіївна

Актуальні напрями вдосконалення процедури видачі
мікрокредитів в умовах воєнного стану. 550

Ващак Владислав Анатолійович

Ознаки саморегулювання в інтернеті 552

Веретільник Анна Ігорівна

Криптовалюти як об'єкт цивільних прав. 555

Колісниченко Сергій Васильович

Автомобільні дороги як об'єкт цивільних правовідносин 557

Маршук Юлія Сергіївна

Інформаційні права у сфері охорони здоров'я та їх захист. 559

Московчук Роксолана Петрівна

Виконання банківських договорів в умовах війни 562

Оскілко Олексій Олегович

Окремі питання захисту прав жінок-військовослужбовців
в Україні 564

Первак Анна Дмитрівна

Нормативно-правова регламентація соціального підприємства
як важливий крок у напрямку європейського розвитку України 567

Ткалич Максим Олегович,

Толмачевська Юлія Олегівна

Договір перевезення учасників спортивних змагань –
осіб з інвалідністю 569

Цуняк Ірина Геннадіївна

Валютні форварди 571

СЕКЦІЯ 24

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

Харитоновна Олена Іванівна

Концепція «комп'ютерної симуляції» та категорія
«віртуальної власності». 574

Ульянова Галина Олексіївна

Стягнення компенсації за порушення авторських прав. 578

Бааджи Наталія Пилипівна

Академічна доброчесність як складова академічної культури 580

Галупова Лариса Ігорівна

Захист авторських прав на контент, розміщений
у соціальних мережах 584